

(The National Interest, 12. децембар 2011)

Стварање фискалне уније ће изазвати додатне проблеме. Европи је потребна друга врста терапије

Најјачи лек који су европски лидери успели да смисле како би излечили еврозону заправо ће погоршати пацијентово стање, ако не и сасвим га докрајчити. Европски лидери се залажу за додавање фискалне уније монетарној. Немачки министар спољних послова Гвидо Вестервеле [затражио](#) је "аутоматске санкције у случају кршења правила о (буџетској) стабилности". Француска и Немачка су [подржале мере](#) које ће прекршиоце политике Европске централне банке слати на Европски суд правде. А Немачка је [промовисала](#) политику којом ће Европска комисија моћи да стави вето на буџете држава чланица.

Фискална унија је погрешан лек зато што шири елитистички приступ европским интеграцијама, исти онај који их је и иначе уназађивао последњих пар деценија. Већина одлука се доноси у "Бриселу", што је скраћеница за Европску комисију, чији су стручњаци и комесари позивали на већу транснационалну европску интеграцију него што је народ хтео. Постоје истраживања која показују да је изградња Европске заједнице довела до све већег отуђења међу милионима европских грађана. Према [анализи анкета које је спровео Евробарометар](#), нето подршка јавности за чланство у ЕУ је 1991. године са 62 одсто била на врхунцу. Од тада, међутим, она [варира](#) у распону од 10 процентних поена, између 30-40 одсто. У 2010. години је нето подршка износила свега 31 одсто. Штавише, присталица ЕУ има више у земљама где грађани своје владе сматрају нарочито неспособним и корумпираним (нпр. Италија), док је критичара више у главним европским силама, посебно Немачкој и Великој Британији. Незадовољство са ЕУ се погоршало након финансијске кризе коју је покренула Грчка.

Има ли лека за евро?

Пише: Амитаи Ециони

среда, 14 децембар 2011 21:19

Фискална унија ће погоршати овај елитистички приступ и продубити незадовољство народа зато што ће проширена Унија овласти неке званичнике да доносе и спроведу одлуке које се тичу седамнаест земаља чланица, чији народи нису ни консултовани нити су дали своју сагласност. Ово се често назива демократски дефицит, али иза њега је дубљи дефицит: одсуство истинске европске заједнице. Ово због тога што кад год група народа следи заједничку фискалну политику, неки морају да се жртвују за друге. Ако дакле привреда неке земље буде у рецесији, а при томе друге земље, укључујући и оне највеће, зазиру од инфлације, заједничка фискална политика може захтевати драстично смањење државних расхода и повећање прихода. Због тога ће земља са привредом у рецесији имати још већу незапосленост и већи буџетски дефицит – спасавајући друге. Другим речима, заједничка фискална политика ће појачати осећај да слабије нације морају да плаћају за друге и да заједничка политика штети њиховим националним интересима. Ово је управо супротно од онога што се сада дешава, кад добро вођени и богатији народи сматрају да их они слабији искоришћавају.

Чланови истинске заједнице су спремни на овакве међусобне жртве, јер се такве заједнице и заснивају на јаким сродничким везама и осећању заједничке историје и будућности. Људи су спремни на велике жртве за чланове својих заједница – своју проширену породицу, етничку групу, расу или нацију – жртве које одбијају да поднесу за нечланове. Тако су северни Италијани дуго подносили велике економске жртве за Сицилију, плаћајући веће порезе и добијајући мање бенефиција од државе. Иако се с времена на време неки жале на ова једнострана плаћања и прибегавају реторичким претњама отцепљењем, северни Италијани настављају да повлађују јужњацима јер су сви чланови једне заједнице, сви су колеге Италијани. У истом духу, Западна Немачка је после уједињења дала више од хиљаду милијарди долара Источној Немачкој, без много проблема, а Американци не маре много за чињеницу да јужне државе плаћају мање порезе иако добијају више федералних долара од оних на северу. Насупрот томе, када се од Грчке, Шпаније, Португалије, Ирске и Италије очекивало да прихвате оштрије мере штедње (уместо да банкротирају или даље погоршавају свој лош положај) како би се очувала еврозона, њихови грађани су се побунили, чак иако су њихове владе дале пристанак. А када су Немци, Французи, Финци или Британци позвани да помогну у спасавању слабијих народа у еврозони, испоставила се оштра граница жртвовању које су били вољни да прихвате.

Из тога следи да или ће еврозона изградити истинско заједништво, оно које ће имати неке атрибуте нације – или ће постојати граница жртве коју су чланови спремни да поднесу једни за друге. Европска унија је покушала да изгради такве заједничке везе, али су те мере мало допринеле њеној изградњи ЕУ заједнице. Неки покушаји нису успели да обухвате неки конкретни нормативни или афективни садржај (нпр. ЕУ амблем). Други се обраћају универзалним вредностима и не одражавају нити промовишу специфичне вредности ЕУ (на пример, Ода радости као химна ЕУ). Коначно, симболи могу да изразе, па чак и помогну у промовисању заједничких вредности – када исте постоје – али не могу

Има ли лека за евро?

Пише: Амитаи Ециони
среда, 14 децембар 2011 21:19

да буду замена за вредности или да изникну мимо целине.

Ако претходна анализа стоји, нације еврозоне би морале да припреме терен за фискални федерализам путем свеобухватне акције усмерене ка изградњи заједнице, са циљем да се зони подари она лојалност којом су досад могле да се подиче само националне заједнице – или ће морати да умање обим заједничког деловања, а нарочито заједничку валуту. Социолог би могао констатовати са жаљењем да до сада није било успешних свеобухватних акција на изградњи заједница народа и да би такав развој – ако би се уопште могао постићи – био спор и веома захтеван. Сувише је рано да пишем посмртни говор у славу еврозоне, али је време да се родбина припреми за жалосно стање пацијента – и оно што му лекар прописује.

(Амитаи Еционије радио као виши саветник Беле куће за време Картерове администрације; био је професор међународних односа на Универзитету Џорџ Вашингтон, предавао на Универзитету Колумбија, Харварду и Универзитету Калифорније у Берклију)

(Превод: НСПМ)